

L'UDSKÉ PRÁVA

CHARAKTERISTIKA:

- ✓ ľudské práva sú určité pravidlá, požiadavky, práva chránené zákonom. Niektoré sú natoľko všeobecné, že ich uznávajú všetky civilizované krajiny (štáty). Každá demokratická krajina rešpektuje ľudské práva a slobody.
- ✓ ľudské práva charakterizujeme aj ako, základné podmienky plnohodnotného života
- ✓ ľudské práva sú postavené na zásade: "VŠETCI SÚ SI ROVNÍ"
- ✓ ľudské práva je možné obmedziť len v jednom prípade a to vtedy, ak rušia práva iného, spôsobujú mu škodu
- ✓ s užívaním ľudských práv veľmi úzko súvisí **ZODPOVEDNOSŤ** = schopnosť predvídať a následne niesť následky svojich činov.

10. 12. - DEŇ L'UDSKÝCH PRÁV

VLASTNOSTI L'UDSKÝCH PRÁV:

- ☺ sú **neodňateľné** - nik nám ich nemôže vziať
- ☺ sú **nescudziteľné** - nik ich nemôže odovzdať inej osobe
- ☺ sú **nepremlčateľné** - nezaniknú uplynutím určitého času (nemajú záručnú lehotu :-))
- ☺ sú **nezrušiteľné** - nemožno ich odňať, nie sú darované, sú vlastné každej ľudskej bytosti

ZÁKLADNÉ ĽUDSKÉ PRÁVA:

Ktoré sú to?

Práva, ktoré zabezpečujú uspokojovanie našich základných životných potrieb, označujeme ako **ZÁKLADNÉ ľudské práva** - tzn. spoločné, bez nich by ľudia strácali dôstojnosť a nemohli by sa vyvíjať. Paria sem:

- ✓ právo na život (je to úplne prvé právo, ktoré človek má - ešte pred svojím narodením),
 - ✓ právo na osobnú slobodu,
 - ✓ právo na bezpečnosť,
 - ✓ právo na ochranu pred držaním v otroctve,
 - ✓ právo na ochranu pred mučením a ponižovaním,
 - ✓ právo na rovnosť pred zákonom, bez diskriminácie,
 - ✓ právo na ochranu súkromia, korešpondencie (pred nedovoleným zásahom),
 - ✓ právo na ochranu rodiny, domácnosti,
 - ✓ právo na majetok,
 - ✓ petičné právo,
- ... mnohé ďalšie ...

ZÁKLADNÉ ĽUDSKÉ SLOBODY:

- ✓ sloboda myslenia, názoru a jeho prejavovania,
- ✓ sloboda svedomia a náboženstva,
- ✓ sloboda pokojného zhromažďovania sa a združovania

DOKUMENTY OCHRAŇUJÚCE ĽUDSKÉ PRÁVA:

- ☺ **VŠEOBECNÁ DEKLARÁCIA ĽUDSKÝCH PRÁV (VDĽP)** - dňa 10. 12. 1948 ju prijala OSN (Organizácia spojených národov). Doplnila svojho predchodcu CHARTU OSN (1945). Jej hlavnou myšlienkou bolo a je: ochrana prirodzenej hodnoty každého ľudského života.
- ☺ **EURÓPSKY DOHOVOR O ĽUDSKÝCH PRÁVACH** - bol prijatý v roku 1950 Radou EU s cieľom chrániť a rozvíjať ľudské práva a slobody

☺ **LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD** - bola prijatá v roku 1991.

Predstavuje prvý dokument, ktorý v našej krajine (SR) zakotvuje občianske práva. Je súčasťou našej Ústavy.

☺ **2. hlava Ústavy SR** - prijatá 1. 9. 1992 a zakotvuje tieto ľudské práva a slobody:

- ✓ Základné ľudské práva a slobody
- ✓ Politické práva
- ✓ Práva národnostných menšín a etnických skupín
- ✓ Hospodárske, sociálne a kultúrne práva
- ✓ Právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva
- ✓ Právo na súdnu a inú právnu ochranu

ĽUDSKÉ PRÁVA A ICH HISTÓRIA:

Ľudské práva boli po prvýkrát sformulované v 18. storočí, počas **Veľkej francúzskej revolúcie**. Tá vypukla **14. 7. 1789** v Paríži, vo Francúzsku po tom, ako sa tzv. "Tretí stav" vyhlásil za "Národné zhromaždenie" a s požiadavkou "SLOBODA - ROVNOSŤ - BRATSTVO" zaútočil sa vtedajší symbol útlaku, väznicu Bastilu. Vtedy spísaná Deklarácia ľudských a občianskych práv sa však týkala len mužov.

KAŽDÝ, KTO POŽADUJE REŠPEKTOVANIE SVOJHO PRÁVA, MUSÍ TO ISTÉ PRÁVO REŠPEKTOVAŤ AJ U INÝCH A NAOPAK.

Neodlučiteľnou súčasťou našich práv sú naše povinnosti voči sebe a iným.